

[Hoff.]

Forskningsanstalter, er bygger paa Anvendelsen af Specialister, medens den Linie, vi har fulgt, er bygget paa Anvendelse af lutter Led med en langt mere alsidig Uddannelse, end deres daglige Arbejde kræver, og med Hovedvægten lagt paa, at der kan tildeles hvert enkelt Led et personligt Ansvar.

Vi har lagt an paa at gøre os konkurrencedygtige i Kraft af hvert enkelt Leds Kvalitet, maaske ikke saa meget i Kraft af nye Opfindelser, og vi har samtidig gjort Brug af de Opfindere af Guds Naade, som er vokset op hos os, medens man kan sammenligne den anden Metode, som bruges i Udlandet, med et storstilet Forsøg paa ved Drivhusforædling kunstigt at fremelske store Aander.

Resultatet heraf er blevet, at der er vel ikke noget af de nordiske Lande, der kan siges at være forfordelt med store Aander, og intet af Drivhusene har kunnet pode Grene, der bar Genialitetens Frugt, ind paa normale Stammer, og dette skyldes for en meget væsentlig Del, at Aand kun kan trives i Frihed. Den organiserede, systematiske Forskning maa lægge Arbejdet an efter Skemaer og maa kræve bestemte Resultater, og under saadanne Arbejdsforhold trives Aand ikke.

I denne Forbindelse vil jeg gerne bemærke til det ærede Medlem Hr. Hvidberg, at de totalitære Staters effektive Forskningsarbejde i Virkeligheden, selv om det i Øjeblikket fører til store Resultater, paa lang Sigt ødelægger Mulighederne for at skabe nye Resultater, fordi Aand ikke trives under de Forhold. Et Raad som det, man vil oprette her, vil være blindt for de nye Genier, der dukker op; vi har set Masser af Eksempler paa, hvordan Mennesker, som nu er almindelig anerkendt som de største i Verden, ikke kunde vinde Anerkendelse, dengang de kom frem, tænk blot paa en Mand som Pasteur eller paa Madame Curie og mange andre med dem. Enhver Opfindelse er et Brud med de bestaaende Fordomme, og et Raad vil som Regel netop være saadan indstillet, at det vil have meget vanskeligt ved at forsone sig med disse Brud med den gamle Fordom.

Derfor maa Konklusionen blive den, at for vor fortsatte Konkurrencedygtigheds Skyld er det ikke nødvendigt, at vi lægger an paa denne Drivhusdyrkning af Specialister; vi klarer os sikkert, hvis vi blot følger den Linie, vi hidtil har fulgt; og hvis vi pludselig forlader den for at gaa ad helt

andre Veje, saa er der al god Grund til at tro, at netop denne Forandring vil kunne medføre, at vi kommer til at hinke bagefter, da vi ikke har Mulighed for at bringe tilnærmedesvis saa store økonomiske Ofre for Forskningsarbejdet, som de store Industri-lande har.

Mit første Spørgsmaal maa jeg derfor besvare saaledes: Det er næppe paakrævet, at vi søger at følge Udlandets Linie med Hensyn til den tekniske Forsknings Indkobling i Erhvervslivet, og det er tvivlsomt, om et Forsøg i denne Retning vil give Resultater, der staar i Forhold til Omkostningerne.

Saa var der det andet Spørgsmaal: om et Raad som det paatænkte vil have Mulighed for paa tilfredsstillende Maade at løse Opgaven. Jeg har her mine meget store Tvivl, især naar det gælder den anden af Raadets Hovedopgaver, den at samordne den teknisk-videnskabelige Forskning. Forskning drives herhjemme dels af de store Enkeltvirksomheder, der selv kan tilrettelægge og bekoste det for Virksomheden nødvendige Forsøgsarbejde, dels af Branche-sammenslutninger og forskellige private Institutioner og endelig af de højere Læreanstalter.

Der er næppe Grund til at antage, at et teknisk Forskningsraad vil være i Stand til at samordne de store private Firmaers Forskningsarbejde; det er nemlig dikteret af Firmaernes Produktionspolitik og delvis bevaret som Forretningshemmeligheder, eller det skal i alt Fald tilrettelægges ikke ud fra almene, men ud fra specielle Hensyn. Og hvis der skal være Mening i Samordningen, maatte det være saadan, at man sagde til et stort Firma: Nu maa I for Fremtiden kun interessere jer for den Forskning, der angaar Svejsning, medens I med Hensyn til Støbning maa henvende jer til det andet Firma, som til Gengæld har forpligtet sig til ikke at interessere sig for Svejsning. Tror man, man kan faa Resultater ud af det? Jeg tvivler i hvert Fald stærkt paa, at det kan lade sig gøre. Og saa maa det huskes, at den Indsats, der ydes, i meget høj Grad kan afhænge af et Samarbejde mellem en Ingeniør og en Værkfører eller mellem en Ingeniør og nogle Arbejdere paa hans Afdeling. Og det vil sige, at hvis man flytter Ingeniøren fra hans Stilling og hen i andre Forhold, er det muligt, at Betingelserne for hans Virken ikke længere vil være til Stede.

En Samordning vil derfor ikke komme til at betyde noget for de private Firmaer, der driver deres eget Forskningsarbejde, og vil derfor formodentlig kun komme til at